

biri göstərmək deyil, izah etməkdir. Oçumelovun kobudluęu onun sözləri ilə ifadə olunmasa da, müəllif tərəfindən təsvir olunsaydı, ona bir dünya söz də yetməmişdi. Çəxov isə bunu özü demir, ancaq qısa sözlərlə Oçumelovu öz sözləri ilə göstərir, tamam.

**Abdulla Qadiri,
(1894-1938)
20-ci əsr yeni özbək
ədəbiyyatının
böyük nümayəndəsi,
özbək romanının banisi**

Ədəbiyyat haqqında

Bir söz demək və ondan cümlə düzmək-də çox vaxt başa düşmək gərək. O cümləni yalnız yazıçı anlamağı, başqalarının onu başa düşməməsi böyük bir yanlışdır. Əslində yazıcılıq anlaşılmazlıqlar yaratmadan istədiyin məqamı hamıya bərabər şəkildə çatdırma bilməkdir.

Qələm — öqlöv, ədəbiyyat — ketman bazarı deyil. Ağılsız yada düşən hər sözdən gələn cümlələr toxumaq fəzilət sayılmır. Söz qalıp, fikr ona qoyulmuş kərpic olsun, çoxları çuxurdan yetişəndən sonra yeni bir həyat tentesinə öz təməlini qoysun.

Yazıçı həyatı hər tərəfdən öyrənməyi lazım ki, bu üçün onun bütün cəhətlərindən xəbərdar olsun. Yazıçı olmağımda qismən yaşadıklarımın böyük rolu var. Həqiqi yazıçı olmaq istəyən gənclərimizin də əvvəlcə bu həyata girməsi, bunu bilməsi gərək.

Yazıçı olan hər kəs ədəbiyyatın cərəyanları və məktəbləri ilə tanış olmağı lazım. Ən yaxşı yazıçıların əsərlərini bir neçə dəfə yenidən oxumaq da zərər verməz. Oxuduqca belə, yazıcının nə demək istədiyinə və fikrini oxucuya necə çatdırma bildiyinə diqqətlə baxmaq gərək. Yalnız bundan sonra yazıçılardan bir peşə öyrənə bilərsiniz.

Hekayəni "suyunu cox" edən şeylərdən

Stil dil biliklərindən asılı olan və hər yazarın dilinin xarakteri kimi tanınan bir xüsusiyyətdir. Yazmaq bacarığı qazanıldıqdan sonra üslub da özbaşına yaranır mütləq.

Tarixi romanın yaxşı xüsusiyyətlərindən biri bir tərəfdən sənət əsəri kimi maraqlı olması, digər tərəfdən oxucunu bəzi tarixlərlə tanış etməsindədir...

Özbək dili kasıb deyil, bəlkə özbək dili kasıb olduğunu deyənlər kasıbdır. Onlar öz axmaqlığını özbək dilinə bəhs etməsənlər.

Bütün dillər qonşu dillərdən "borc" alır. Onsul mümkün deyil. Əsər yalnız öz dilində yazılıbsa, quru və şüresiz olacaq. Yazıçı öz xalqının dilini və folklorunu öyrənməsi və bir neçə dili, xüsusən də qonşu millətin dillərini bilməyi çox yaxşıdır. Yalnız bundan sonra dil zənginləşəcək və əsər canlanacaqdır.

Kitabı anlayıb oxumaq lazım. Bəzən isə başa düşüb oxumaq da kifayət deyil. Fikrlər tez unudula bilər. Belə hallarda bəzi zəruri məqamları yaddan tutmaq gərək.

Şəxsən tanınmasa da, yazıçılarını əsərlərini oxumaq və onun necə bir insan olduğunu bilməkdə təsəvvür etməyi mümkün. Çünki o öz əsərlərində əsasən öz təbiətini və ruhunu təsvir edir.

**Tərcümə etdi:
Rahmat Babacan**